

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de accreditatie van VBS-opleidingscentra en de goedkeuring van VBS-opleidingen
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

In december 2021 werd door de 'International Maritime Organisation' (IMO) Resolutie A.1158(32) goedgekeurd, houdende richtlijnen voor verkeersbegeleidingssystemen (VBS) voor de scheepvaart. Deze resolutie voorziet onder meer dat specifieke opleidingen voor het verrichten van taken inzake verkeersbegeleiding (VBS-opleidingen) moeten worden goedgekeurd en dat het personeel dat dergelijke taken uitvoert, hiertoe correct moet gecertificeerd worden.

Deze certificatie kan slechts verstrekt worden mits het volgen van gepaste opleidingen, waarvoor de resolutie verwijst naar de standaarden en aanverwante aanbevelingen, richtsnoeren en modelcursussen van de 'International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities' (IALA).

Het ontworpen besluit geeft voor Vlaanderen een invulling aan dit onderdeel van de resolutie en de relevante IALA-documenten en geeft daarmee verdere uitvoering aan artikel 4, §4, van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum, dat voorziet dat de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt betreffende de opleiding en de kwalificatie van het personeel dat belast is met de taken in het kader van begeleiding van de scheepvaart.

Meer concreet zet het ontworpen besluit uiteen aan welke voorwaarden een opleidingscentrum dat VBS-opleidingen aanbiedt, moet voldoen om een accreditatie te bekomen en aan welke voorwaarden de aangeboden VBS-opleidingen moeten voldoen om goedgekeurd te worden. Hiertoe wordt in het ontworpen besluit een systeem van audits uitgewerkt. Ook legt het ontworpen besluit vast in welke gevallen een accreditatie of goedkeuring kan worden ingetrokken of in welke omstandigheden een eerder bekomen certificaat kan worden opgeschort.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ressorteert onder het beleidsveld Waterinfrastructuur- en beleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies 2022/273 van 6 juli 2022.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 29 juni 2022 met kenmerk GDR/2022002420.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 29 juni 2022 en werd verleend op 12 juli 2022.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In december 2021 werd door de 'International Maritime Organisation' (IMO) Resolutie A.1158(32), houdende richtlijnen voor verkeersbegeleiding voor scheepvaart aangenomen. Deze zal in de plaats komen van de IMO Resolutie A.587(20) van 27 november 1997, waarnaar de Memorie van Toelichting bij het Scheepvaartbegeleidingsdecreet van 16 juni 2006 verwijst.

Deze nieuwe resolutie vermeldt verschillende engagementen voor de bevoegde instantie inzake verkeersbegeleiding, en voorziet onder meer dat de bevoegde instantie ervoor moet zorgen dat VBS-opleidingen worden goedgekeurd en personeel dat belast is met de taken in het kader van begeleiding van de scheepvaart (VBS-personeel) wordt gecertificeerd.

Nog volgens deze resolutie mag VBS-personeel alleen als competent worden beschouwd als het naar behoren is opgeleid en gekwalificeerd is voor de betrokken VBS-taken. Dit omvat:

- het succesvol afronden van een door een bevoegde autoriteit goedgekeurde generieke VBS-opleiding;
- het succesvol afronden van een praktijkopleiding waar de persoon werkzaam is;
- het ondergaan van periodieke beoordelingen en revalidatietrainingen om ervoor te zorgen dat de bekwaamheid behouden blijft; en
- het in het bezit zijn van de juiste certificering.

De bevoegde instanties worden aangemoedigd om bij het uitwerken van regelgeving rekening te houden met standaarden en aanverwante aanbevelingen, richtsnoeren en modelcursussen van de 'International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities' (IALA).

IALA is (vooralsnog) een niet-gouvernementele organisatie die instaat voor wereldwijde harmonisatie van maritieme hulpmiddelen voor navigatie, met als doel de bewegingen van schepen op het water veilig en aangepast aan de omstandigheden te maken, wat ook gelinkt is aan een bescherming van het milieu.

Voor de volledigheid kan erop worden gewezen dat het IALA-Verdrag, dat van IALA een gouvernementele organisatie zal maken, reeds op 5 november 2021 werd ondertekend door Vlaams Minister van Mobiliteit en Openbare Werken, Lydia Peeters.

Om haar doel te realiseren ontwikkelt IALA bepaalde hulpmiddelen ('Marine Aids to Navigation'), zijnde standaarden, aanbevelingen, richtsnoeren, handleidingen en modelcursussen.

Eveneens in december 2021 werd door IALA een nieuw IALA richtsnoer 'G1014 Accreditation of VTS training organizations and approval to deliver IALA VTS Model Courses' aangenomen.

Dit richtsnoer stelt het kader vast voor bevoegde autoriteiten om (1) opleidingscentra die VBS-opleidingen aanbieden, te accrediteren en (2) de aangeboden opleidingen goed te keuren.

De hierboven aangehaalde engagementen uit de resolutie en de betrokken IALA-documenten, worden voor Vlaanderen door middel van het voorliggende ontwerp van besluit ingevuld. Er wordt daarmee verdere uitvoering gegeven aan artikel 4, §4, van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum, dat voorziet dat de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt betreffende de opleiding en de kwalificatie van het personeel dat belast is met de taken in het kader van begeleiding van de scheepvaart.

Het ontworpen besluit, dat wordt aangevuld met meer technische bijlagen, bepaalt aan welke voorwaarden een opleidingscentrum moet voldoen voor accreditatie en op welke wijze wordt vastgesteld of het opleidingscentrum daaraan voldoet.

Dit gebeurt met name door het verrichten van een audit, waarvan het kader eveneens is vastgesteld in het ontworpen besluit. Het uitgewerkte regelgevende kader voor het uitvoeren van een audit is volledig gebaseerd op IALA-richtsnoer G.1014. Een aandachtspunt is de onafhankelijkheid van de auditoren. Als de competente autoriteit een audit uitvoert of laat uitvoeren van een extern opleidingscentrum, is er geen relatie tussen het opleidingscentrum en de auditoren, waardoor de onafhankelijkheid van de auditoren geen probleem zal zijn. Het is ook mogelijk dat een opleidingscentrum van de competente autoriteit zelf een audit dient te ondergaan. IALA-Richtsnoer G.1014 bevat aanbevelingen om de onafhankelijkheid van de auditoren in dat geval te garanderen. Deze worden overgenomen in het ontworpen besluit. Daarnaast is het mogelijk om door middel van een procesaudit van Audit-Vlaanderen periodiek na te gaan of de kwaliteit van de audits conform de ontworpen regeling in de praktijk gegarandeerd wordt.

Ook wordt vastgesteld voor welke soorten VBS-opleiding goedkeuring moet bekomen worden en waaraan die opleidingen moeten voldoen om goedgekeurd te worden. Ook op dit punt zullen finale beslissingen gemaakt worden het uitvoeren van een audit.

In het ontworpen besluit wordt de minister bevoegd voor de begeleiding van de scheepvaart, voor waterinfrastructuur en waterbeleid aangeduid als de competente autoriteit. Zodoende zal deze minister de beslissingen inzake accreditaties en goedkeuringen verlenen. De beslissing van de minister zal evenwel steeds genomen worden na het uitvoeren van een audit, die is verricht op basis van de in de bijlagen uitvoerig uiteengezette criteria. Artikel 15 omschrijft daarnaast helder de mogelijke uitkomsten na afloop van een audit.

Voor accreditatie van centra en goedkeuring van opleidingen worden door de competente autoriteit dienovereenkomstig certificaten afgeleverd.

Bepaalde (gespecialiseerde) opleidingen moeten door de verstrekker van verkeersbegeleiding zelf gegeven worden aan hun eigen personeel. Ook deze opleidingen moeten worden goedgekeurd en er dient daartoe een voorafgaandelijke audit door de competente autoriteit te worden uitgevoerd.

Tenslotte stelt het ontworpen besluit ook vast in welke gevallen een accreditatie of goedkeuring kan worden ingetrokken of in welke omstandigheden een eerder bekomen certificaat kan worden opgeschort en bevat het ontwerp bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel vermeldt enkele definities. Aangezien een groot deel van de terminologie afkomstig is uit de IMO-Resolutie en IALA documenten en bijzonder context-specifiek is, wordt het opportuun geacht om voor een goed begrip van het besluit met een uitgebreide definitielijst te werken.

Artikel 2

Dit artikel stelt dat de minister, vermeld in artikel 2, 39° van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum, de competente autoriteit is in het kader van dit besluit.

Artikel 3

Dit artikel bevat de algemene regel als voorzien in IALA context, dat VBS-opleidingscentra dienen te beschikken over een accreditatie van het centrum zelf en over een goedkeuring voor iedere opleiding die binnen de VBS-context wordt aangeboden. Het artikel duidt ook in algemene termen dat voor deze accreditaties en goedkeuringen, de competente autoriteit zich steeds zal baseren op de geldende IALA-documenten. De toepasselijke lijst wordt opgenomen in bijlage 1 bij het BVR.

Artikel 4

Naar luid van dit artikel kan iedere accreditatie en goedkeuring slechts verstrekt worden op basis van een audit van het centrum, respectievelijk de opleiding.
Het tweede lid van het artikel bevat enkele eisen in verband met onafhankelijkheid van de audit die ook door IALA worden gesteld. Met name stelt IALA Richtsnoer-G.1014 in punt 3.2 dat enerzijds derde organisaties kunnen worden gebruikt om audits uit te voeren, mits de competente autoriteit erop toeziet dat het auditproces is uitgevoerd overeenkomstig het richtsnoer (3.2.2). Anderzijds bepaalt het genoemde richtsnoer dat een competente autoriteit die over een eigen opleidingscentrum beschikt, zélf een audit kan uitvoeren, maar dat in dat geval maatregelen moeten genomen worden om ervoor te zorgen dat het accreditatie- en goedkeuringsproces voldoende onafhankelijk is en wordt uitgevoerd door auditoren die geen routinematige band hebben met het opleidingscentrum dat deel uitmaakt van de competente autoriteit (3.2.3).
Het derde lid, betreft de praktische uitvoering door middel van één of meerdere auditoren.
Het laatste lid van dit artikel maakt, eveneens overeenkomstig het betrokken richtsnoer duidelijk dat hoewel een audit kan gebeuren door een derde gespecialiseerde partij, de uiteindelijke beslissing bij de competente autoriteit blijft.

Artikel 5

In artikel 5 wordt verdere duidelijkheid verschaft over de elementen die worden onderzocht bij de audit die dient te gebeuren met het oog op accreditatie.

Artikel 6

Dit artikel lijst de VBS-opleidingen op die door een opleidingscentrum kunnen gegeven worden en die voorafgaandelijke goedkeuring dienen te verkrijgen door de competente autoriteit.

Artikel 7

Naast de opleidingen opgesomd in artikel 6 zijn er ook nog regio-opleidingen, welke betrekking hebben op de specifieke omstandigheden waarmee een verkeersbegeleidingscentrum omwille van de plaatselijke omstandigheden geconfronteerd wordt. Deze opleidingen zijn dermate specifiek en praktisch toegepast dat zij enkel door de verstrekker van verkeersbegeleiding zelf (kunnen) gegeven worden. Het gaat volgens de betrokken IALA-documenten om een 'on-the-job-training', wat hier dus vertaald werd als een 'regio-opleiding'. De verstrekker dient hiervoor geen accreditatie te bekomen, maar wel een goedkeuring van de opleiding zelf, na het uitvoeren van een audit.

Artikel 8

Om de taken in het kader van verkeersbegeleiding te mogen blijven uitoefenen, dient het betrokken personeelslid ook bepaalde bijscholingen te volgen (conform IALA-terminologie 'het kwalificatieproces' genoemd). Deze opleidingen mogen ook door de verstrekker van

verkeersbegeleiding zelf gegeven worden. De verstrekker dient hiervoor geen accreditatie te bekomen, maar wel een goedkeuring van de opleiding zelf, opnieuw na het uitvoeren van een audit.

Artikel 9

In artikel 9 wordt verdere duidelijkheid verschaft over de elementen die worden onderzocht bij de audit die dient te gebeuren met het oog op goedkeuring van opleidingen.

Artikel 10

Dit artikel maakt, voor wat betreft de audit als vermeld in artikel 9, de link met bijlage 2, waarin de informatie wordt opgesomd die in het kader van een audit moet worden voorgelegd door de entiteit die de goedkeuring aanvraagt.

Artikel 11

Dit artikel bevat bepalingen inzake het gebruik van een simulator binnen de VBS-opleidingen.

Artikel 12

Artikel 12 geeft enkele door IALA gegeven aanbevelingen inzake de auditors en het verloop van een audit weer.

Artikel 13

Dit artikel verduidelijkt dat een niet iedere aanvraag apart dient te gebeuren, en dat het eveneens mogelijk is om na een eerder uitgereikte accreditatie of goedkeuring, nog bijkomende aanvragen in te dienen.

Artikel 14

In dit artikel wordt het verloop van de audit helder uiteengezet, conform de toepasselijke IALA regels.

Artikel 15

Wanneer een centrum of verstrekker van verkeersbegeleiding een aanvraag indient, kan het zijn dat niet alles onmiddellijk duidelijk is. Deze bepaling moet duidelijk maken dat het de bedoeling is dat deze entiteiten voor eventuele vragen of bij eventuele problemen in dialoog kunnen treden met de competente autoriteit om tot pragmatische en correcte oplossingen te komen.

Artikel 16

De eerste paragraaf van het artikel licht de twee verschillende uitkomsten van een audit verder toe en geeft aan welke beslissingen van de competente autoriteit daaruit kunnen voortvloeien. De tweede paragraaf gaat in op de situatie waarbij tijdens de audit gebreken worden vastgesteld en de wijze waarop die kunnen verholpen worden, teneinde alsnog een positieve uitkomst te realiseren.

Artikel 17

Dit artikel beschrijft formaliteiten met betrekking tot aflevering van het certificaten naar aanleiding van accreditatie en /of goedkeuring. De inhoud van die certificaten wordt beschreven in bijlage 4.

Artikel 18

Dit artikel vermeldt de eigen verplichtingen van de competente autoriteit in het kader van de administratie die bij de afgifte van certificaten hoort.

Artikel 19

Certificaten hebben steeds een beperkte geldigheidsduur. Voor de verlenging ervan dient overeenkomstig artikel 19 een periodieke audit plaats te vinden.

Artikel 20

In dit artikel worden de omstandigheden uiteengezet volgens welke de accreditatie of goedkeuring kan worden ingetrokken door de competente autoriteit.

Artikel 21

Het artikel voorziet de mogelijkheid dat een eerder bekomen certificaat zou worden opgeschort, wanneer bij een navolgende periodieke audit (cf. artikel 19) één of meerdere grote niet-overeenstemmingen zouden worden vastgesteld. Ook de eigen verplichtingen van de competente autoriteit in het kader van de administratie daarover worden vastgelegd.

Artikel 22

Dit artikel somt op wie, afhankelijk van het doel en binnen het kader van de ontworpen regelgeving, te aanzien is als verwerkingsverantwoordelijke.

Artikel 23

Een opleidingscentrum of verstreker van verkeersbegeleiding zal zich voor aanvragen tot accreditatie of goedkeuring noodzakelijkerwijze in contact moeten stellen met de competente autoriteit. Daarbij zullen bepaalde persoonsgegevens (bv. de naam en het e-mailadres van de contactpersoon bij die entiteit) bekend worden aan de competente autoriteit. Ook in een auditrapport kunnen eventueel bepaalde persoonsgegevens gedeeld worden. De eerste paragraaf van het artikel geeft aan welke gegevens bewaard worden door de competente autoriteit, en hoe lang deze bewaard zullen worden. In de tweede paragraaf wordt vastgelegd wie de gegevens kan consulteren.

Artikel 24

In dit artikel is wordt bepaald welke gegevens door een opleidingscentrum mogen bewaard worden en wat de maximale bewaartermijn is. Er werd geopteerd voor een bewaartermijn die overeenstemt met een normale loopbaanduur, aangezien het noodzakelijk wordt geacht dat de behaalde diploma's /certificaten (en de daaraan gekoppelde persoonsgegevens) gedurende deze loopbaan consulteerbaar blijven. Eveneens voorziet het artikel enkele verplichtingen ten aanzien van het opleidingscentrum, voor wat betreft de bescherming van en toegang tot persoonsgegevens.

Artikel 25

Dit artikel bevat een klassieke uitvoeringsbepaling.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerpbesluit heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 29 juni 2022 met kenmerk GDR/2022002420.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 29 juni 2022 en werd verleend op 12 juli 2022.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend ontwerpbesluit heeft geen impact op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- a. Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet.
- b. Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven.
- c. Investerings en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg.
- d. Ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten.
- e. Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp voor advies moet worden voorgelegd aan de Vlaamse Toezichtscommissie. Vervolgens dient het voorontwerp voor advies te worden voorgelegd aan de Raad van State. Na dit advies, en na eventuele aanpassingen waartoe het aanleiding zou geven, zal het ontwerp voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de accreditatie van VBS-opleidingscentra en de goedkeuring van VBS-opleidingen;
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten:
 - 2.1. over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtscommissie;
 - 2.2. over voornoemd voorontwerp het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

1. het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging over de accreditatie van VBS-opleidingscentra en de goedkeuring van VBS-opleidingen, met 4 bijlagen;
2. het advies Inspectie van Financiën dd. 29 juni 2022;
3. het begrotingsakkoord dd. 12 juli 2022;